

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A TREIA

CAUZA STOG ȘI ALȚII c. MOLDOVEI

(Cererile nr. 6811/08, 6934/08, 9212/08 și 12199/08)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

3 noiembrie 2011

Această hotărîre este definitivă. Ea poate fi supusă unei revizuii editoriale.

În cauza Stog și alții c. Moldovei,

Curtea europeană a drepturilor omului (Secțiunea a treia), statuînd la 11 octombrie 2011 într-o Cameră compusă din :

Egbert Myjer, *președinte*,

Luis López Guerra,

Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Marialena Tsirli, *grefier adjunct al Secțiunii*,

Deliberînd la 11 octombrie 2011,

Pronunță următoarea hotărîre, adoptată la aceeași dată :

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin patru cereri (nr. 6811/08, 6934/08, 9212/08 și 12199/08) depuse contra Republicii Moldova de către patru cetățeni ai acesteia, dna Irina Stog, dl Petru Rotundu, Vasile Nogai și Serghei Stog (« reclamanții »), care au sesizat Curtea la 16 și 18 ianuarie, și la 2 și 7 februarie 2008, în temeiul art. 34 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (“Convenția”).

2. Reclamanții sunt reprezentați de dna N. Ghenciu, avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl V. Grosu.

3. Toți reclamanții se plîng de faptul că urmare a neexecutării hotărîrilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor le-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil garant de art. 6 din Convenție, precum și dreptul la respectarea bunurilor garantat de art. 1 din Protocolul 1 la Convenție. Al treilea și al patrulea reclamant se plîng, de asemenea, de încălcarea drepturilor sale de a beneficia de un recurs efectiv, susceptibil de a remedia preinsele violări, garantat de articolul 13 din Convenție. Primul reclamant se plînge de un tratament discriminatoriu, contrar art. 14 din Convenție.

4. La 10 octombrie 2008 Curtea a decis să comunice cererile Guvernului. În temeiul articolului 29 § 3 din Convenție, Curtea a decis, de asemenea să se pronunțe în același timp asupra admisibilității și fondului cauzei.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanții s-au născut în 1959, 1945, 1942 și respectiv în 1959, și locuiesc în Chișinău.

6. Toți reclamanții au fost angajați ai Ministerului Educației (« Ministerul »). Concediați între 2006 și 2007, ei au inițiat acțiuni în instanța de judecată cu privire la reintegrarea în serviciu și obținerea compensațiilor în legătură cu concedierea ilegală.

A. Cererea n° 6811/08

7. Printr-o hotărîre definitivă din 27 aprilie 2007 Curtea de Apel Chișinău a dispus restabilirea primei reclamante la locul său de muncă și a obligat Ministerul să-i achite 7 187 lei moldovenești (MDL) (425 euro (EUR)) cu titlu de prejudiciu material și 3 000 MDL (178 EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Această hotărîre urma să fie executată imediat.

8. Printr-un ordin din 25 februarie 2008 prima reclamantă a fost restabilită la locul de muncă.

9. La 7 martie 2008 Ministerul i-a transferat suma de 7 187 MDL cu titlu de prejudiciu material. La 10 decembrie 2008 reclamantei i-a fost achitată și suma de 3000 MDL cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cererea n° 6934/08

10. Printr-o hotărîre din 29 ianuarie 2007, Curtea de Apel Chișinău a dispus restabilirea celui de-al doilea reclamant la locul său de muncă și a obligat Ministerul să-i achite 6 997 MDL (417 EUR) cu titlu de prejudiciu material și 10 000 MDL (597 EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Această hotărîre urma să fie executată imediat în partea ce ține de restabilirea la locul de muncă și achitarea unui salariu mediu lunar. Prin decizia definitivă din 31 octombrie 2007 Curtea Supremă de Justiție a menținut decizia Curții de Apel Chișinău.

11. Prin ordinul din 29 ianuarie 2008 al doilea reclamant a fost restabilit la fostul loc de muncă.

12. La 7 martie 2008 Ministerul i-a transferat suma de 6 997 MDL cu titlu de prejudiciu material. La 13 mai 2008 reclamantului de asemenea, i-a fost transferată suma de 10 000 MDL cu titlu de prejudiciu moral.

C. Cererea n° 9212/08

13. Printr-o hotărîre din 9 octombrie 2007 Curtea de Apel Chișinău a dispus restabilirea celui de-al treilea reclamant la fostul loc de muncă și a obligat Ministerul să-i achite 23 733 MDL (1 466 EUR) cu titlu de prejudiciu material și 4 000 MDL (247 EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Această hotărîre urma să fie executată imediat în partea ce ține de reintegrarea la locul de muncă și achitarea unui salariu mediu lunar. Prin decizia definitivă din 11 iunie 2008 Curtea Supremă de Justiție a menținut hotărîrea Curții de Apel Chișinău.

14. Prin ordinul din 25 iulie 2008 al treilea reclamant a fost reintegrat la fostul său loc de muncă.

15. La o dată nespecificată, în iulie 2008, Ministerul a achitat reclamantului 23 733 MDL. La 5 decembrie 2008 reclamantului de asemenea, i-a fost achitată suma de 4 000 MDL cu titlu de prejudiciu moral.

D. Cererea n° 12199/08

16. Printr-o hotărîre din 17 octombrie 2006 Judecătoria Buiucani a dispus restabilirea celui de-al patrulea reclamant la fostul său loc de muncă și a obligat Ministerul să-i achite 15 000 MDL (905 EUR) cu titlu de prejudiciu material. Această hotărîre urma să fie executată imediat în partea ce se referă la reintegrarea la locul de muncă. Prin decizia definitivă din 27 aprilie 2007 Curtea de Apel Chișinău a menținut hotărîrea din 17 octombrie 2006.

17. La 13 februarie 2008 Ministerul a achitat celui de-al patrulea reclamant 15 000 MDL cu titlu de prejudiciu material.

18. La 18 februarie 2008 reclamantul a fost de acord cu oferta Ministerului de a fi angajat într-un post echivalent.

II. DREPT INTERN PERTINENT

19. Prevederile dreptului intern pertinent au fost stabilite de Curte în cauza *Prodan c. Moldovei*, n° 49806/99, § 31, CEDO 2004-III (extrase).

20. Prin urmare, articolele pertinente al Codului de procedură civilă din 30 mai 2003 prevăd :

Articolul 256. Executarea imediată a hotărîrii

« (1) Urmează a fi executate imediat ordonanța sau hotărîrea judecătorească prin care pîrîtul este obligat la plata: (...)

d) unui salariu mediu pentru absență forțată de la lucru, în cazul reintegrării în serviciu. (...)

(2) Hotărîrea judecătorească privind reintegrarea în serviciu a salariatului concediat sau transferat nelegitim urmează a fi executată imediat. »

21. Dispozițiile pertinente din Codul civil din 6 iunie 2002 prevăd :

Articolul 619. Dobînda de întîrziere

« (1) Obligațiilor pecuniare li se aplică dobînzii pe perioada întîrzierii. Dobînda de întîrziere reprezintă 5% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel (...).

(2) În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobînda este de 9% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 (...) »

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA CONEXAREA CERERILOR

22. Ținând cont de similitudinile cererilor atât în ceea ce privește circumstanțele cauzelor, precum și problemele de fond pe care le ridică, Curtea consideră că este necesar de a le conecta și decide să le examineze într-o singură hotărîre.

II. CU PRIVIRE LA ADMISIBILITATE

A. Cu privire la plîngerile în temeiul articolelor 6 și 13 din Convenție, precum și a articolului 1 din Protocolul 1 la Convenție

23. Guvernul a invocat excepția preliminară cu privire la neepuizarea căilor interne de recurs, menționînd că reclamantii au omis să înainteze acțiuni civile în instanța de judecată pentru a solicita compensații din partea Statului pentru plîngerile lor în legătură cu executarea tardivă a hotărîrilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor. Guvernul a menționat că reclamantii ar fi putut de asemenea, să depună acțiuni în instanța de judecată în temeiul art. 20 din Constituție, care garantează în general accesul la justiție și art. 619 din Codul civil, care oferă posibilitatea de a solicita dobînda de întîrziere. De asemenea, Guvernul a menționat că cererile sunt abuzive în ceea ce privește omisiunea reclamanților de a informa Curtea despre executarea hotărîrilor judecătorești pronunțate în favoarea lor.

24. Reprezentantul reclamanților a contestat aceste alegații.

25. Curtea reiterează jurisprudența sa *Lupacescu și alții c. Moldova*, nr. 3417/02, 5994/02, 28365/02, 5742/03, 8693/03, 31976/03, 13681/03, și 32759/03, § 17, 21 martie 2006 și *Bulava c. Moldovei*, n° 27883/04, §§ 27-30, 8 ianuarie 2008. Ea menționează că prevederile invocate de Guvern nu constituie un remediu eficient. Curtea respinge, astfel, obiecția preliminară invocată de către Guvern cu privire la neepuizarea căilor interne de recurs.

26. În ceea ce privește caracterul abuziv al cererilor, Curtea menționează că prezentele cereri nu se încadrează în careva dintre situațiile calificate ca « abuzive » în jurisprudența sa (a se vedea, de exemplu, *Varbanov c. Bulgariei*, n° 31365/96, § 36, CEDO 2000-X ; *Popov c. Moldovei* (n° 1), n° 74153/01, § 48, 18 ianuarie 2005 ; *Keretchachvili c. Georgiei* (dec.), n° 5667/02, 2 mai 2006). Curtea menționează că în temeiul art. 47 § 6 din Regulament, reclamantii sunt obligați să informeze « despre toate faptele pertinente pentru examinarea cererilor sale » și că, în acele cauze, reclamantii urmau să informeze Curtea despre executarea hotărîrilor

judecătorești pronunțate în favoarea lor. Cu toate acestea, chiar dacă reclamanții au omis să respecte această obligație, ținând cont de circumstanțele cauzei, Curtea nu consideră că comportamentul reclamanților a fost contrar dreptului la o cerere individuală, prevăzut de art. 34 și 35 din Convenție. Curtea respinge, astfel, argumentele Guvernului în acest sens.

27. Aceste plângeri nu întrunesc niciun alt motiv de inadmisibilitate, astfel, Curtea le declară admisibile.

B. Cu privire la plângerea în temeiul art. 14 din Convenție

28. Prima reclamantă se plînge, de asemenea, că a fost discriminată din motiv că este mamă. Ea a afirmat că a fost concediată urmare a refuzului său de a-și retrage cererea prin care a solicitat concediu pentru îngrijirea copilului.

29. Urmare a examinării tuturor circumstanțelor prezentate, Curtea constată că reclamanta nu și-a întemeiat plîngerea. Astfel, această plîngere urmează să fie respinsă ca nefondată, în sensul art. 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL 1 LA CONVENȚIE

30. Toți reclamanții au pretins că urmare a neexecutării hotărîrilor definitive pronunțate în favoarea lor le-a fost încălcat dreptul lor de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenție, precum și dreptul la protecția proprietății garantat de art. 1 din Protocolul 1 la Convenție. Acestea prevăd:

Articolul 6 § 1

« Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) de către o instanță (...) care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...) »

Articolul 1 din Protocolul nr. 1

« Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale (...) »

A. Argumentele părților

31. Guvernul a invocat faptul că, toate hotărîrile judecătorești pronunțate în favoarea reclamanților au fost executate. El a menționat că autoritățile competente au întreprins toate măsurile necesare în vederea executării

hotărîrilor respective într-un termen rezonabil și, prin urmare, nu a existat o violare a art. 6 § 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul 1 la Convenție.

32. Reclamanții au contestat aceste argumente.

B. Aprecierea Curții

33. Curtea menționează că în conformitate cu dreptul intern (a se vedea *supra*, § 20) reclamanții urmau să fie reintegrați la locurile sale de muncă imediat. Din dispozițiile hotărîrilor judecătorești pronunțate în favoarea reclamanților rezultă că acestea urmau să fie executate imediat în partea ce se referă la reintegrarea în serviciu (a se vedea *supra*, 7-18). Cu toate acestea tergiversarea reintegrării în serviciu a durat:

- 10 luni pentru prima reclamantă (începînd cu 27 aprilie 2007 pînă la 25 februarie 2008),
- 12 luni pentru al doilea reclamant (începînd cu 29 ianuarie 2007 pînă la 29 ianuarie 2008),
- 9 luni și 16 zile pentru al treilea reclamant (începînd cu 9 octombrie 2007 pînă la 25 iulie 2008),
- circa 20 luni pentru al patrulea reclamant (începînd cu 17 octombrie 2006 pînă la 18 februarie 2008).

34. În ceea ce privește executarea hotărîrilor judecătorești în partea ce ține de obligația Statului de a achita imediat reclamanților sumele echivalente unui salariu mediu lunar, Curtea menționează că tergiversarea achitării sumelor a durat :

- 10 luni și 11 zile pentru prima reclamantă (începînd cu 27 aprilie 2007 pînă la 7 martie 2008),
- 13 luni și 7 zile pentru al doilea reclamant (începînd cu 29 ianuarie 2007 pînă la 7 martie 2008),
- 8 luni și 22 zile pentru al treilea reclamant (începînd cu 9 octombrie 2007 pînă în iulie 2008),
- 9 luni și 18 zile pentru al patrulea reclamant (începînd cu 27 aprilie 2007 pînă la 13 februarie 2008).

35. În consecință, Curtea menționează că în ceea ce privește prima reclamantă, au fost necesare 19 luni și 15 zile pentru executarea integrală a hotărîrii judecătorești pronunțate în favoarea sa (începînd cu 27 aprilie 2007 pînă la 10 decembrie 2008) ; 15 luni și 2 zile pentru al doilea reclamant (începînd cu 29 ianuarie 2007 pînă la 13 mai 2008) ; 14 luni și 2 zile (începînd cu 9 octombrie 2007 pînă la 5 decembrie 2008) pentru al treilea reclamant; și aproximativ 20 luni (începînd cu 17 octombrie 2006 pînă la 18 februarie 2008) pentru al patrulea reclamant.

36. Curtea a examinat deseori cauze care ridică probleme similare prezentei cauze și a constatat o violare a art. 6 § 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul 1 la Convenție. Ea a reiterat că, cauzele referitoare la reintegrarea angajaților în serviciu sunt de o importanță crucială pentru

aceștia și că urmează să fie examinate rapid, în mod prioritar, deoarece dreptul intern prevede că asemenea cauze trebuie să fie examinate cu o promptitudine deosebită (a se vedea *Ungureanu c. Moldovei*, n° 27568/02, 6 septembrie 2007 și referințele care au fost precitate).

37. Urmare a examinării tuturor circumstanțelor care au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a expus niciun fapt sau argument care ar putea concluziona diferit în prezenta cauză. Ținând cont de jursiprudența sa în materie, Curtea constată că în prezenta cauză, Statul nu a depus efortul necesar în vederea executării deciziilor judecătorești pronunțate în favoarea reclamanților într-un termen rezonabil.

Astfel, a avut loc o violare a articolului 6 § 1 din Convenție și a articolului 1 din Protocolul 1 la Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 DIN CONVENȚIE

38. Al treilea și al patrulea reclamant s-au plîns de faptul că n-au beneficiat de un recurs eficient pentru a se plînge de neexecutarea hotărîrilor judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor. Ei au invocat articolul 13 Convenție.

39. Guvernul a contestat aceste argumente. El a menționat că reclamanții ar fi putut iniția o acțiune în judecată în temeiul art. 619 din Codul civil.

40. Curtea reiterează că articolul 13 garantează un recurs eficient în fața unei instanțe naționale, care ar permite reclamanților să se plîngă, precum în prezenta cauză, de o omisiune a obligației impuse prin art. 6 § 1 în vederea executării hotărîrilor judecătorești definitive. Ea menționează că excepțiile și argumentele prezentate de Guvern au fost deja respinse anterior (a se vedea, de exemplu, *Ungureanu*, precitat) și nu există alt motiv pentru a ajunge la alte concluzii în prezenta cauză.

41. Prin urmare, Curtea constată că a existat în prezenta cauză o violare a art. 13 din Convenție în privința celui de-al treilea și al patrulea reclamant din motivul lipsei în dreptul național a unui recurs care le-ar fi permis să invoce în fața instanțelor judecătorești naționale plîngerile care au fost prezentate la Strasbourg.

V. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

42. În termenii articolului 41 din Convenție,

“Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciu material

43. Reclamanții au solicitat 22 424 MDL (circa 1 327 EUR), 25 459 MDL (circa 1 520 EUR), 63 234 MDL (circa 3 905 EUR) și respectiv, 118 990 MDL (circa 7 040 EUR) cu titlu de prejudiciu material. Aceste sume corespund dobânzii de întârziere, precum și salariilor pentru perioada cuprinsă între data pronunțării hotărîrilor judecătorești cu privire la reintegrarea reclamanților în serviciu și data emiterii ordinelor cu privire la reintegrare.

44. Guvernul a omis să prezinte comentarii cu privire la pretențiile reclamanților.

45. Curtea consideră că reclamanții au suportat un prejudiciu material din cauza imposibilității utilizării banilor săi urmare a tergiversării achitării în beneficiul lor a sumelor dispuse prin hotărîrile judecătorești definitive pronunțate în favoarea lor. Ținînd cont de elementele prezentate, precum și de legislația națională cu privire la calculul dobânzii de întârziere, în particular de art. 619 din Codul civil, Curtea constată că urmează să se compenseze tergiversarea executării. Ea menționează că urmează să li se acorde reclamanților, 161 EUR, 294 EUR, 339 EUR și respectiv 287 EUR cu acest titlu. În ceea ce privește restul pretențiilor, Curtea relevă că sumele solicitate în calitate de salariu nu fac parte din hotărîrile judecătorești în cauză. Prin urmare, ea respinge aceste pretenții.

B. Prejudiciu moral

46. Reclamanții solicită 2 000 EUR, 2 500 EUR, 3 000 EUR și respectiv 3 200 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

47. Guvernul a omis să prezinte comentarii cu privire la pretențiile reclamanților.

48. Curtea, stauînd în mod echitabil, consideră că urmează să li se acorde cu acest titlu cîte 1600 EUR pentru primul și al patrulea reclamant, și cîte 1000 EUR pentru al doilea și al treilea reclamant.

C. Costuri și cheltuieli

49. Reclamanții au solicitat să li se acorde în calitate de costuri și cheltuieli în fața Curții sume care corespund cu 15% din sumele acordate în calitate de compensație pentru violările constatate de Curte.

50. Guvernul a omis să prezinte comentarii asupra pretențiilor reclamanților.

51. Ținând cont de documentele prezentate, precum și de jurisprudența sa, Curtea constată rezonabilă suma de 200 EUR pentru procedura în fața ei și o acordă fiecărui reclamant.

D. Dobînda

52. Curtea consideră că este corespunzător ca dobînda să fie calculată în dependență de rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA ÎN UNANIMITATE,

1. *Conexează* cererile ;
2. *Declară* toate cererile admisibile în ceea ce privește plîngerile în temeiul articolelor 6 și/sau 13 din Convenție, precum și a articolului 1 din Protocolul 1 la Convenție și restul cererii n° 6811/08 inadmisibilă;
3. *Susține* că a existat o violare a articolului 6 din Convenție și a articolului 1 din Protocolul 1 la Convenție în privința tuturor reclamanților ;
4. *Susține* că a existat o violare a articolului 13 din Convenție în privința celui de-al treilea și al patrulea reclamant;
5. *Susține*
 - a) că Statul pîrît urmează să achite, în termen de trei luni, reclamanților, următoarele sume care vor fi convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărîrii:
 - primei reclamante, 1 600 EUR (una mie șase sute euro) cu titlu de prejudiciu moral, 161 EUR (una sută șazeci și unu euro) cu titlu de prejudiciu material și 200 EUR (două sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută ;
 - celui de-al doilea reclamanta, 1 000 EUR (una mie euro) cu titlu de prejudiciu moral, 294 EUR (două sute nouăzeci și patru euro) cu titlu de prejudiciu material și 200 EUR (două sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută ;
 - celui de-al treilea reclamant, 1 000 EUR (una mie euro) cu titlu de prejudiciu moral, 339 EUR (trei sute treizeci și nouă euro) cu

titlu de prejudiciu material și 200 EUR (două sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută ;

- celui de-al patrulea reclamant, 1 600 EUR (una mie șase sute euro) cu titlu de prejudiciu moral, 285 EUR (două sute optzeci și cinci euro) cu titlu de prejudiciu material și 200 EUR (două sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli plus orice taxă care poate fi percepută ;

b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o dobîndă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întîrziere, plus trei procente;

6. *Respinge* restul pretențiilor de satisfacție echitabilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 3 noiembrie 2011, în conformitate cu articolul 77 §§2 și 3 al Regulamentului Curții.

Marialena Tsirli
Grefier adjunt

Egbert Myjer
Președinte